

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XV. Num pecuniam sine licentia accipere, Religioso licitum ad eandem in pia opera distribuendam; & quando in hoc contra paupertatis votum peccatus sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

nostri sit ex voto paupertatis, ad nihil contra voluntatem Superioris usurpandum & accipiendum obligatio, quam ea sit ex septimo Decalogi mandato, ad nihil domino inuito accipiendum.

In casu illo, quem supra de D. Gregorio retulimus, monachus ille, uti refert Surius (qui id ex ipsomet originali transcripsisse asserit) non nisi tres argenteos acceperat, & quidem à fratre suo, & ad tunicam coemendam; quam ei Religio certo dare debebat, si ei frater illam non dedisset. & nihilominus censuit Gregorius, hos tunc temporis sufficientem quantitatem fuisse, ut peccatum mortale constituerent, ut videre est in caligatione & excommunicatione, qua in ipsum animaduertit.

Scriptorum, qui nostra hac aetate scripsere, nonnulli, quantitatem notabilem, & ad peccatum mortale contra votum paupertatis incurrendum sufficientem esse definiunt tres regales argenteos, alii quatuor; alii quinque. In Carthusiensi vero

Ordine minore multo quam hæc, quæ ad peccatum mortale incurrendum sufficiat, quantitatem requiri censent; quando quidem sufficere dicunt ad aliquem sacra sepultura priuandum & excommunicandum, uti bene id aduertit Nauarrus.

Porro demus, in voto paupertatis laxius paulo nos loqui posse, & trium aut quatuor regalium valorem hac in re materiam leuem esse, & maiorem summam requiri, ut ad mortale pertingat, uti quidem nonnulli censent: ideone se his Religiosus, qui perfectioni comparandæ studet, periculis & dubiis exponet: nū videlicet quod recepit, dedit, vel asseruauit, ad eam quantitatem pertingat, quæ ad peccatum mortale constituendum satis; necne, & num ad quatuor vel sex regalium valorem ascendat?

Obsonatores & famuli, qui, dum necessaria coemunt, modo quidem quartam regalis partem, alias duos obulos, defalcando sibi reseruant, in eo mortaliter non peccant: quod parua sit quantitas: sed qualis ille futurus est Religiosus, qui ad aliquid e-

mendum destinatus, quartam regalis agentis partem decurrere & retinere præsumit, esto id non nisi ad veniale pertingat. Porro si tu hoc facere non auderes, sed velut sacrilegium, & perquam vile & fordium duceres; ne ergo quidpiam vel dare, vel admittere sine maiorum facultate arcentes, dicendo, paruum & perexiguum id esse, nec tale ut ad peccatum mortale pertingat; nam quædam, ut minimū, erit velut defalcatio ac surreptio. Quare parua arceamus, magnique faciamus, maxime in re tam graui, atque est hæc ipsa, quæ trium essentialium Religionis votorum vnum concernit. Qui enim in hoc delinqueret, præuaricari audebit, dicendo, mortalem id noxam non fore; in præsentissimo voti paupertatis mortaliter violandi periculo versatur. Quippe habendi, dandi, recipiendi cupido ac desiderium; vehemens quædam passio est, & naturæ nostræ, quæ ad hoc satis procliuis est, valde conformis; ac proinde apprimè hominem excæcat & decipit. Et sæpenumero, etsi certo & indubitate dicere non possimus, an ad mortale crimen præuaricatio pertigerit, id saltem certo dicere possumus, dubium esse, mortale sit an seculi. Religiosus autem nimis quam accuratè cauere debet, ne his se dubiis & periculis exponat.

CAPVT XV.

Num pecuniam sine licentia accipere, Religioso licitum ad eandem in pia opera distribuendam; & quando in hoc contra paupertatis votum peccaturus sit.

EXigit Societas tantam ut in hac paupertatis materia puritatem & perfectionem præferamus, tamque à pecunia habenda tractandaque alieni simus, ut regalia peculiari nobis yctitū sit, quidquæ à pe-

Tres argentei fuere S. Gregorio sufficientis materia peccati mortalis.

Nauarr. li. 3. tit. de statu monachor. consil. 3. dub. 3. nu. 18.

Carthusianis minor transgressio paupertatis peccatum est.

Religioso perfectioris cupido parua materia magna sit.

Religiosus parua negligens in paupertate exponit se periculo mortali.

Cupido habens vehementer est quædam passio peccati mortalis. Dubia in negotiis seculi sunt.

Epist. ad Galat. Lib. 6. c. 17. Barom. tit. 5. f. 100.

Confessio. eccle. 10. ymas. 1. 1. 1. 1.

Incarnatio. eccle. 10. ymas. 1. 1. 1. 1.

Regul. 23. Sacerdot.

nitentibus aut alio quocumque petere, vel admittere, quod vel in pauperes distribuamus, vel alteri satisfactionis nomine restituamus; adeo ut, esto poenitens restituere iniquè parva teneatur, eaque confessario non tradere velit, quo legitimo ea domino reddat, ipse sine Superioris venia, ea nec recipere, nec restituendi curam in se suscipere possit. Hæc autem regula tum in summa prudentia & longa experientia, tum in doctrina & exemplo sanctorum fundata est. Ita quippe expressè faciendum consulit S. Basilius: ita B. P. N. Franciscus Xaverius vnicè, id ipsum ut observaremus, commendabat, uti illius in vita legere est: ita cum S. Hilation, quemadmodum in eius vita S. Hieronymus scribit, virum locupletissimum à legione dæmonum, à qua vexabatur, sanasset, & viro sancto multa magnaque munera in grati animi signum offerret, & Hilatione ea constanter repudiante, irgeret ut saltem egenis daret, illa acciperet, respondit vir Dei, Melius tu ea illis dare potes, ut prope qui civitates frequentas, & pauperes nosti. Equidem à me propriam substantiam abdicavi, quid ergo alienæ me immisceam?

Nostrum quidem est hæc aliæque id genus opera proximo consulere, non vero aliorum elemosynas dispensare. hoc quippe adeo ministeria nostra non adiuvat & promouet, ut etiam impediat. Etenim hinc sequetur, ut quotidie cateruatim ad domum nostram confluxuri sint, qui iuvari nostra opera pecuniaque concredita velint: nec duo quidem ianitores satis futuri, ad eorum postulata ad nos deferenda, responsaq; vicissim referenda: & Pater ille qui hoc in seonus susceperit, confessionibus & ministeriis spiritualibus vacare nequeat, quo elemosynarum distributioni vacet. Ipsi quoque Apostoli alias reipsa experti sunt, temporalibus se functionibus debitè non posse intendere, sine magno spiritualium, quæque maioris momenti erant, dispendio. Vnde dixerunt: Non est aquum nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. quare certos quosdam designari viros oportuit, qui temporalia curarent, qui i-

pli totos se animarum conversioni possent impendere. Existimant nonnulli hanc elemosynarum dispensationem, optimè esse ad proximum lucrificandum, & ad Sacramentorum usurpationem pertrahendum, medium; sed gravissimè errant. plus namque hinc sequitur dispendii quam compendii: quia plures sunt, quibus ad libitum non facias, & qui de te conquerantur, quam quibus satisfacias & placeas. Nonnulli quidem, quia nihil acceperunt, alii, quia non plura: immò propè omnes queruntur, & murmurant, priuatis nos in hac rei dispensatione respectibus moueri, & personarum acceptores esse, dicentes: quin imò in priuatam nos res nonnulla putant conuerrere, & quodcumq; possumus, in domus nostræ usum applicare. Verùm eniuero, non est hæc bona ad proximo amorem confessionis inferendum ratio; quin imò hæc illis occasio est ad fictas mendacesque confessiones instituendas, & sexcenta confessori mendacia persuadenda, quo cum ad dandam sibi elemosynam emoueant & excitent. Quam ergo non immerito consulit Sapiens, ut seniori ac viro prudenti & experito credamus, eiusque consilia sequamur. Licet quidem est interdum, cum bona Superioris venia aliquid, quod restituendum sit, à poenitente accipere, ut dum res occulta est, quæque non sine poenitentis probio & nota restitui potest: tunc vero consulunt Doctores (& sane non illaudabile consilium est) ut confessarius chyrographum petat ab eo cui restitutionem hanc faciet, quo se testetur tantum ab illo per viam restitutionis, ab aliquo sibi præstandæ, accepisse, & ut deinde syngrapham hanc poenitenti, ad maiorem tum eius, tum ipsiusmet confessarii, satisfactionem consignet. Etsi vero poenitens nihil horum se velle, confessarioque fiderè dicat, non propterea hic illud facere negligat: quia gaudebit nihilominus restituens, vbi schedulam videbit, itaque ædificabitur, & in animo securior erit ac quietior, neque vlli exinde oborientur scrupuli vel suspiciones, utrum res ipsa consignata sit necne, uti suboriri solent

Querela pauperum contra dispensatores elemosynarum.

Eccles. 6. 2.

Epist. ad Gal. 6. c. 12. Hieron. in vita S. Hilari. Confessio elemosynarum ad dispensationem. Inuocatio. Inuocatio. Inuocatio.

rum, cum isthoc cautionis ac diligentia genus non adhibetur.

Sed, quoniam de obligatione voti paupertatis hic loqui propositum est, & ad quid nos ipsa in rigore obliget: non incongruum erit ostendere, quando quoad hoc contra votum paupertatis quis peccaturus sit, quando non; sed tantum contra obedientiam & contra regulas. In particulari & expresso Theologi hanc questionem proponunt, & quarunt, Facturusne contra suum paupertatis votum sit Religiosus, qui Superiore non consulto, aliquas ab externo pecunias accipit, non tam sibi, quam ut alterius nomine in opera pia, aut quomodocumque illi videbitur, dispenset ac distribuatur? Hoc autem facere, non videtur paupertati aduersari: cum eas ipse in suum usum non admitrat, nec suo nomine dispenstatur, sed illius, à quo easdem accepit. Questionis porro huius solutio est hæc, duplici videlicet modo aliquem posse pecuniam, aut aliud quid, ad alteri dandum, à quo ipiam accipere. Primo, quando ipse mibi dat, ut nomine illius, Petro vel Iohanni easdem, vel in tale, vel tale pium opus impendam. Atque eius generis est id quod Confessariis datur, ut sic restitutionem aliquam faciant, vel in pauperes quos morunt, elemosynam inde erogent. Qui autem in Societate hoc modo ab aliquo pecunias ad alios dandas, Superiore non consulto accipere, in Regulas nostras id fieri expresse (ut supra demonstratum est) veritantes, peccaret, non autem in votum paupertatis. quia tunc dans pecuniarum suarum dominus manet, eamque pro libitu dispensat, ego vero solum eius minister sum & instrumentum, ut eam ipsius nomine dem, cui dari iusserit. At, si det ut liberè, prout mibi videbitur ac placuerit, et si in opera pia, in suam ac dispenstatur: tunc ipsum recipere, dare ac dispensare sine Superioris potestate, non contra regulas solum, verum & contra paupertatis votum futurum est. Primum, quia tunc alter pecuniarum dominium planè à se abdicat, atque illud, quantum est à parte sua,

in me transcribit, ut de ea ipse prout iubeat, disponam: huius verorei Religiosus incapax est. Secundò, quia non tantum voto paupertatis repugnat, rei cuiusdam sine Superioris licentia dominum ac proprietarium facere, verum etiam eius usum & liberam administrationem ac dispensationem usurpare. Hoc namque quidam est proprietatis & peculii, quod Religiosum habere è voto paupertatis nefas est, modus. Immo docent Theologi, magis voto huic aduersari liberum facultatum & opum habere usum, quam dominium & proprietatem. Magis quippe Religiosum distrahit, atque ei efficit possessionem usus, quam sine eo illarum aut dominium, aut proprietatem. Unde etiam finis, ob quem Ecclesia & sancti Patres decreuerunt, ne quod Religiosorum dominium & proprietatem habere possent, fuit, ut hac illi ratione ab earum usu & administratione liberi & expediti forent, itaque magis & liberius se diuino cultui dedicarent: hæc namque cura magis mentem impediunt ac distrahunt, quam ipsamet proprietates.

Proinde Religioso, ne in votum paupertatis delinquat, satis non est pecuniarum dominio & proprietate carere, si liberum eiusdem usum & administrationem, non rogato Superiore usurpet. An non, ut bene notat Dionysius Carthusianus, risu dignum se faceret pater ille, cui satis esset filio dementi quem haberet, cultui gladiue proprietatem & dominium auferre, usum vero illius ei interea liberum relinqueret? Non minus stolidi atque deridendi sunt religiosi illi, qui, esse alienarum pecuniarum dominium & proprietatem non habeant, usum tamen & dispensationem sibi arrogat: quod enim in diuitijs maxime distrahendum, detrimentosum ac noxium est, id sibi sumunt & usurpant. Immo verò censent nonnulli, etiam primo casu contra paupertatis votum peccari, eo quod & tunc pecuniarum aut aliud eis acquirunt, sine Superioris venia, possideantur ac distribuantur: esto leuere id ma-

Religiosus accipiens pecunias, ut eas pauperibus det, quando & quomodo peccet.

Act. lib. 12. Instit. Moral. c. 10. §. 11.

Prim. S. de re. con. in matr. §. 1.

Act. lib. 12. Instit. Moral. c. 10. §. 11.

Opp. de ref. claustr. art. 10.

geriam fore, nec ad mortale crimen peruen-
enturum, cum statim in alios ea dantur,
existiment.

Hinc inferri colligique responsio potest
ad casum quendam satis obuium; num vi-
delicet contra votum paupertatis pecca-
turus sit Religiosus, qui, non petita à Su-
periore licentia, ab alio pecuniam aut elec-
mosynam in alicuius consanguinei, poe-
nitentis & amici sui vsu petit, & accipit,
& aliis donat, vel dantem, vt iis donet aut
mittat, rogat? Dico ergo, si Religiosus, ta-
le quid exigens, aut admittens, id sibi ac-
ceptet, eius se Dominum faciendo, vel
adeo vtendum, in paupertatis votum de-
licturum; tamen si id alioquin sic consan-
guineo & amico daturus & missurus, & de
facto etiam postea det vel mittat, siue per
se, siue mediante alio, & nomine tertij: At,
si id sibi non acceptet, sed aperte edicat,
Ego tale quid opus non habeo, neq; mihi
possum accipere; sed, si Petro vel Paulo il-
lud dare velis, aut mihi, vt ipse dein illi id
in tuo nomine dem vel mittam, caritatem
mihi & rem gratissimam feceris; tunc id
minime contra paupertatis votum fore;
tamen si id alius illius intuitu faciat, & ipse
etiam propterea danti gratias agat: quia id
ipse non tam sibi arrogat, aut eius se Do-
minum facit, quam tantum voluntatis al-
terius executorem, & lenem, vt dans hanc
voluntatem habeat, & donationem illam
faciat, intercessorem. Multo vero minus
paupertatis voto repugnabit, si alium quis
roget, vt suo proprio nomine tibi vel tali
quid det vel mittat, etsi accipiens sciat vel
intelligat, id sibi Religiosi intercessione &
patrocinio dari. Caterum, quamuis aperte
contra votum paupertatis non sit, hisce in
rebus Superioris consensum & beneplaci-
tum non exquirere; multa ramen hoc se-
cum trahere inconuenientia solet; vt
omittam periculum praeiens esse, ne quid
hac ratione contra votum paupertatis
committatur, quod homo non semper ita
circumspecte agat, nec tam minute inqui-
rat, num dans id mihi det, vel, sicut id ego
accipio; num id dem in nomine meo, an
alio; num alius id det, an ego. Praestertim

quod pecuniarum habendarum tractan-
darumque, & rerum distribuendarum ac
dispensandarum cupiditas ac desiderium,
saepenumero (vt superiori capite dicere
memini) hominem excacare, & sub ali-
quarum rationum apparentium colore &
praetextu, impellere soleat, quaedam vt fa-
ciat, quae directe votum paupertatis im-
pugnant. Quamobrem tam haec, quam
alia id genus, cum primis timere & decli-
nare debemus, ne de nobis dici contingat,
quod olim Senatori cuidam, qui mundana
& vna senatoriam dignitatem deseruerat,
Monasterioque se addixerat, sed quaedam
de possessionibus suis pristinis retinuerat,
ne suis, victus comparandi ergo, vt caeteri
monachi solebant, manibus laborare co-
geretur, respondisse Magnum Basilium
refert Cassianus, dum diceret, *Et senatori-
rem perdidisti, & monachum non egisti*: id
est, nec Senator es, nec monachus.

Cassian.
lib. 7. c. 19.
Et in vobis
Patrum.
lib. 4. de
paupert.

CAPVT XVI.

In quo, quae dicta sunt, exem-
plis quibusdam confir-
mantur.

MONACHUS quidam in Nitria, de iis qui
labore manuum victum sibi compa-
rabant, pecunioſae cuiusdam coaceruandae
cupidine laborare cepit, vt refert S. Hiero-
nymus, ad Eustochium scribens. Erat lini
textor: ergo cupiditate hac actus, suo in
opere nimium quantum festinabat, & pa-
rum comedebat. Vnde ex hac parsimonia
tandem factum, vt centum solidos (id est
nostrate moneta centum aureos) congre-
garit: quibus collectis vita fundus est. Vt
ergo ad eum sepeliendum vicini fratres
conuenerunt, argentum hoc inuenerunt,
mirati, concilioque coacto consultarunt
quid hic factum opus foret, & quid de illa
fieret pecunia. Habitabant autem in vici-
nia circumcirca, plus minus quinque mo-
nacho-

Epist. ad
Eustoch. de
custod. vie-
ginis.